

Zpráva o šetření z vlastní iniciativy ve věci výkonu sociálně-právní ochrany nezletilého Adama (nar. xxxxx)

Na základě zpráv z médií a podnětů od třetích osob zahájila tehdejší veřejná ochránkyně práv Mgr. Anna Šabatová, Ph.D. šetření z vlastní iniciativy¹ ve věci činnosti Městského úřadu Louny (dále také „OSPOD Louny“) a dále také Úřadu městské části Praha 12 (dále také „OSPOD Praha 12“) a při výkonu sociálně-právní ochrany nezletilého Adama (nar. xxxx). Dle informací dostupných v době zahájení šetření Adam zemřel na následky fyzického týrání partnerem matky. Bylo patrné, že rodina byla vedena v evidenci OSPOD, avšak informace o jeho činnosti byly nejednoznačné.

Z pověření veřejného ochránce práv JUDr. Stanislava Křečka, který na mě přenesl některé oblasti své působnosti,² mj. i oblast ochrany dětí, mládeže a rodiny, jsem se ujala šetření ve věci.

A. Shrnutí závěrů

A.1 Postup OSPOD Louny po převzetí výkonu sociálně-právní ochrany Adama OSPOD Praha 12

V činnosti OSPOD Louny jsem neshledala pochybení.

A.2 Postup OSPOD Praha 12

V činnosti OSPOD Praha 12 jsem shledala pochybení:

- neboť po jeho převzetí spisové dokumentace přes výslovné upozornění ze strany OSPOD Louny, že je třeba aktualizovat individuální plán ochrany dítěte (dále také „IPOD“) v listopadu 2017, **přistoupil k aktualizaci IPOD až v únoru 2018,**
- **sám nevykonával dohled,** který byl nad výchovou Adama stanoven, **či nežádal OSPOD Louny o pravidelná šetření** v rodině poté, co se matka s Adamem přestěhovala do jeho správního obvodu.

B. Skutková zjištění

Spisovou dokumentaci založil OSPOD Louny v březnu 2016 na základě oznámení novorozeneckého oddělení Nemocnice Slaný o porodu nezletilé matky. OSPOD Louny provedl šetření v domácnosti babičky Adama, kde v době porodu šestnáctiletá matka bydlela. V rámci šetření OSPOD Louny zjistil určité nedostatky, které babička po výzvě odstranila. Následně se rodiče s Adamem přestěhovali do pronajatého bytu v Lounech. V dubnu 2016 upozornila dětská lékařka OSPOD Louny na skutečnost, že Adam po propuštění z porodnice ubývá na váze. OSPOD Louny rodiče poučil o řádném stravování a s ohledem na nedostatek financí jim zprostředkoval možnost získat dětskou stravu zdarma. Do domácnosti začala docházet terénní pracovnice OSPOD Louny, která rodině pomáhala při vyřizování zákonných nároků, s rodinným hospodářstvím, údržbou domácnosti a péčí o Adama.

---

1 Podle ustanovení § 14 a 9 písm. d) zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů.

2 Podle ustanovení § 2 odst. 4 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů.

OSPOD obdržel opakovaná oznámení, že rodiče chodí se synem pozdě domů, nedbají na hygienu, požívají alkohol a návykové látky. OSPOD Louny v rodině pravidelně prováděl šetření, s rodiči probíral nedostatky v jejich péči a spolupracoval s dětskou lékařkou. Dne 25. listopadu 2016 stanovil OSPOD Louny správním rozhodnutím dohled nad výchovou dítěte.

V lednu 2017 se musela rodina z důvodu neplacení nájemného vystěhovat z pronajatého bytu. OSPOD Louny nabídl a zprostředkoval matce s Adamem pobyt v Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc V (dále také „ZDVOP“). Dne 16. ledna 2017 nastoupila matka s Adamem na vlastní žádost a se souhlasem otce Adama do ZDVOP. Ve ZDVOP pobývali šest měsíců. Dle zprávy ZDVOP zde byla matka spokojená, respektovala řád a starala se o syna. V průběhu pobytu matky a Adama ve ZDVOP se rodiče rozešli.

V únoru 2017 podala otcovská babička návrh na svěřeni Adama do své péče, neboť se domnívala, že rodiče nejsou schopni se o Adama postarat. V červenci 2017 na návrh matky vydal Okresní soud v Lounech předběžné opatření, kterým svěřil Adama do péče matky. Matka zároveň ukončila svůj pobyt ve ZDVOP a přestěhovala se s Adamem ke své babičce (prababičce Adama) do Prahy 12. Otcovská babička vzala návrh na svěřeni Adama do své péče zpět. Následně vydal soud meritorní rozhodnutí, kterým Adama svěřil do péče matky a otci stanovil výživné.

Z důvodu přestěhování a změny trvalého bydliště matky došlo v říjnu 2017 k postoupení spisové dokumentace z OSPOD Louny na OSPOD Praha 12. V dubnu 2018 se matka přestěhovala ke svému novému příteli do O, trvalý pobyt měla však i nadále v Praze 12. Následně se matka s přítelem rozešla a v září 2018 se matka přestěhovala zpět do Loun. Trvalý pobyt měla matka i Adam nadále u babičky v Praze 12. V únoru 2019 Adam zemřel.

C. Právní hodnocení

C.1 Postup OSPOD Louny po převzetí výkonu sociálně-právní ochrany Adama OSPOD Praha 12

Orgán sociálně-právní ochrany dětí nejbližší faktickému bydlišti dítěte může být dožádán úřadem vykonávajícím sociálně-právní ochranu dítěte o součinnost³ při výkonu dohledu nad výchovou dítěte, a to buď formou žádostí o jednotlivá šetření, případně i žádostí o faktický výkon dohledu a podávání zpráv. Dožádání je povinen vyhovět. Vychází přitom z žádosti a informací a zadání od dožadujícího úřadu.

Orgán sociálně-právní ochrany dětí je povinen zabývat se upozorněními třetích osob na porušení povinností nebo zneužití práv vyplývajících z rodičovské odpovědnosti⁴

---

3 Podle ustanovení § 62 odst. 3 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů: „Orgán sociálně-právní ochrany příslušný podle § 61, který má navštívit dítě v rodině nebo pro účely sociálně-právní ochrany provést šetření u jiných osob, je oprávněn požádat o provedení takové návštěvy jiný orgán sociálně-právní ochrany, v jehož obvodu se dítě nebo jiné osoby nachází. Orgán sociálně-právní ochrany je povinen dožádání vyhovět.“

4 Podle ustanovení § 7 odst. 2 zákona o sociálně-právní ochraně dětí: „Každý je povinen upozornit orgán sociálně-právní ochrany na porušení povinností nebo zneužití práv vyplývajících z rodičovské odpovědnosti, na skutečnost, že rodiče nemohou plnit povinnosti vyplývající z rodičovské odpovědnosti, nebo na skutečnosti uvedené v § 6 písm. b) až h);...“

či subjektů, které mají ze zákona o sociálně-právní ochraně dětí informační povinnost o skutečnostech nasvědčujících tomu, že jde o ohrožené dítě.⁵

Ze spisové dokumentace vyplývá, že OSPOD Praha 12 požádal OSPOD Louny v dubnu 2018 o podání zprávy o otci Adama a o jeho poučení o rodičovské odpovědnosti a vyživovací povinnosti. OSPOD Louny k žádosti sdělil, že otec je přihlášen k trvalému pobytu v obci Valeč v Karlovarském kraji, místo faktického pobytu otce mu není známo. Následně v listopadu 2018 OSPOD Praha 12 opět jednorázově požádal OSPOD Louny o provedení šetření v domácnosti matky. V šetření se měl OSPOD Louny zaměřit na prostředí, ve kterém Adam žije, a na jeho materiální zabezpečení. OSPOD Louny měl dále sdělit, zda má matka partnera a zda ten bydlí/přespává v domácnosti matky, jakým způsobem tráví matka s Adamem volný čas, zda se matka informovala na úřadu práce o dávkách státní sociální podpory a jakou má matka pověst v domě, kde bydlí.

OSPOD Louny na žádost provedl šetření v domácnosti matky a sdělil, v jakém stavu se domácnost nachází. Dále sdělil, že matka má partnera P., který v bytě nebydlí, pouze matku navštěvuje, občas přespí. V bytě podle OSPOD Louny nebyly známky toho, že by byt obývala třetí osoba. Dle zprávy OSPOD Louny chodila matka s Adamem ve volném čase na hřiště do parku, na procházky, v případě deště se Adam rád díval na pohádky, s matkou si četli či hráli. Při šetření matka sdělila, že požádala o příspěvek na bydlení, příspěvek na živobytí a o přídavky na dítě.

Ve spisové dokumentaci vedené OSPOD Louny v době po převzetí výkonu sociálně-právní ochrany Adama OSPOD Praha 12 nejsou obsaženy žádné další písemnosti, oznámení, která by se týkala špatné péče o Adama, ani žádná jiná žádost ze strany OSPOD Praha 12 směřující OSPOD Louny.

Na základě výše uvedených skutkových zjištění jsem dospěla k závěru, že se OSPOD Louny ve své činnosti ve vztahu k Adamovi v dané době nedopustil žádného pochybení. V důsledku skutečnosti, že matka i Adam měli trvalý pobyt v Praze 12, byl zodpovědným úřadem za výkon sociálně-právní ochrany Adama OSPOD Praha 12. Po přestěhování matky s Adamem zpět do Loun se stal OSPOD Louny nejbližším OSPOD faktickému bydlišti Adama. Na základě jednorázových žádostí poskytl OSPOD Louny informace o otci Adama OSPOD Praha 12 a provedl šetření v domácnosti matky. OSPOD Louny však žádnou jinou žádost ze strany OSPOD Praha 12 neobdržel. OSPOD Louny neobdržel ani žádné jiné žádosti či upozornění na nedostatky v péči matky o syna. Neměl tedy důvod ani podklad pro to, aby prováděl další šetření v rodině.

C.2 OSPOD Praha 12

C.2.1 Aktualizace IPOD

OSPOD je povinen na základě vyhodnocení dítěte jako ohroženého dítěte podle § 6 zákona o sociálně-právní ochraně dětí zpracovat IPOD, který vymezuje příčiny ohrožení dítěte, stanoví opatření k zajištění jeho ochrany, k poskytnutí pomoci rodině a posílení funkcí rodiny. IPOD stanoví časový plán pro provádění těchto opatření, a to ve spolupráci s rodinou

---

⁵ Podle ustanovení § 10 odst. 4 zákona o sociálně-právní ochraně dětí: „Státní orgány, pověřené osoby, školy, školská zařízení a poskytovatelé zdravotních služeb, popřípadě další zařízení určená pro děti, jsou povinni oznámit obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností skutečnosti, které nasvědčují tomu, že jde o děti uvedené v § 6, a to bez zbytečného odkladu poté, kdy se o takové skutečnosti dozví. ...“

nebo jinou osobou odpovědnou za výchovu dítěte, dítětem a odborníky, kteří se podílejí na řešení problému dítěte a jeho rodiny.⁶

OSPOD pravidelně IPOD aktualizuje s ohledem na stanovené cíle a časový plán IPOD, který stanoví lhůtu pro dosažení cílů. IPOD musí být průběžně aktualizován mimo jiné zejména v případech, kdy na jeho základě došlo k uložení výchovných opatření. V těchto případech je důležité pravidelně kontrolovat, zda přijatá opatření skutečně přispívají ke zlepšení situace dítěte.⁷

První IPOD vytvořil OSPOD Louny v listopadu 2016 po vyhodnocení Adama jako ohroženého dítěte podle § 6 zákona o sociálně-právní ochraně dětí, a to z důvodu selhávání rodičů v plnění rodičovských kompetencí, problémů s finančním hospodařením a péčí o Adama. OSPOD Louny pravidelně každých šest měsíců IPOD vyhodnocoval a aktualizoval. Poslední IPOD vytvořil OSPOD Louny v květnu 2017 a za cíl stanovil, aby matka nadále řádně pečovala o syna, dbala o jeho zdraví a vývoj, podala návrh na úpravu výchovy a výživy k synovi a spolupracovala se zařízením. Nejzazší termín k dosažení cílů IPOD stanovil na 30. listopad 2017.

Dne 24. října 2017 postoupil OSPOD Louny z důvodu přestěhování a změny trvalého bydliště matky spisovou dokumentaci OSPOD Praha 12. Se spisovou dokumentací OSPOD Louny zároveň zaslal OSPOD Praha 12 dopis, ve kterém jej výslovně informoval o tom, že nad výchovou nezletilého Adama stanovil Městský úřad v Lounech dohled. Dále OSPOD Louny v dopisu sdělil, že k dalšímu přehodnocení IPOD má dojít v listopadu 2017. OSPOD Praha 12 však provedl až v únoru 2018 šetření v rodině a v březnu 2018 vypracoval IPOD, který poté každých šest měsíců aktualizoval.

Na základě výše uvedených skutkových zjištění jsem dospěla k závěru, že OSPOD Praha 12 pochybil, když přistoupil k vyhodnocení situace dítěte a rodiny a aktualizoval IPOD až v březnu 2018, přestože byl po převzetí spisové dokumentace výslovně informován o stanoveném dohledu a nutnosti aktualizovat IPOD již v listopadu 2017. K vyhodnocení situace rodiny a aktualizaci IPOD má OSPOD přistupovat v souladu s časovým plánem předchozího IPOD tak, aby práce s rodinou byla kontinuální, efektivní a přínosná v zájmu dítěte. Po převzetí spisové dokumentace měl OSPOD Praha 12 vyhodnotit situaci rodiny a ve spolupráci s rodinou aktualizovat IPOD již v listopadu 2017, aby přispíval k ochraně Adama a poskytl rodině pomoc. **Zejména s ohledem na skutečnost, že nad výchovou Adama byl stanoven dohled, považuji vypracování IPOD se zpožděním tří měsíců a čtyř měsíců od převzetí spisové dokumentace za velice opožděné, a činnost OSPOD Praha 12 proto za nedostatečnou.**

C.2.2 Výkon dohledu

Vyžaduje-li to zájem na řádné výchově dítěte, může OSPOD stanovit nad dítětem dohled a provádět jej za součinnosti školy, popřípadě dalších institucí a osob, které působí zejména v místě bydliště dítěte. Náplň a účel dohledu spočívají v pravidelném monitorování

⁶ Podle ustanovení § 10 odst. 3 písm. d) zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

⁷ Rogalewiczová, R., Cilečková, K., Kapitán, Z., Doležal, M. a kol. Zákon o sociálně-právní ochraně dětí. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 79. ISBN 978-80-7400-713-2.

podmínek, ve kterých dítě žije a za kterých je vychováváno.⁸ OSPOD vykonávající sociálně-právní ochranu dítěte může požádat OSPOD nejbližší faktickému bydlišti dítěte o součinnost při výkonu dohledu nad výchovou dítěte.⁹

Dne 25. listopadu 2016 stanovil OSPOD Louny správním rozhodnutím dohled nad dítětem. Důvodem pro stanovení dohledu byla nedostatečná spolupráce rodičů s terénní pracovnící i dětskou lékařkou, finanční problémy rodiny, nedostatky v hygieně a péči o Adama. S uložením dohledu matka souhlasila. OSPOD Louny aktivně spolupracoval s rodinou, prováděl šetření v domácnosti a spolupracoval s dětskou lékařkou. Matka vždy přislíbila spolupráci, následně však nedodržovala termíny domluvené s dětskou lékařkou, nevyřídila si pro rodinu potřebné sociální dávky. Občas k lékařce přišla či si dávku vyřídila, ve svém snažení však byla nedůsledná. V lednu 2017 nastoupila matka s Adamem do ZDVOP. Ze zprávy ZDVOP z června 2017 vyplývá, že matka se v zařízení adaptovala jednoduše, byla podporována ve věcech péče o syna, zařízení však svým omezeným technickým zázemím nemělo možnost předat matce kompletní znalosti a dovednosti (v zařízení jsou některé záležitosti řešeny centrálně, např. praní prádla či nákupy). ZDVOP vidělo nutnost v dalším vedení matky v péči o syna, např. sledovat vhodnost podávané stravy, zajištění pitného režimu či zajištění pevného režimu dne. Následně se matka s Adamem přestěhovali k babičce matky, která matce s péčí o Adama pomáhala.

Po postoupení spisové dokumentace z OSPOD Louny na OSPOD Praha 12, OSPOD Louny zároveň zaslal OSPOD Praha 12 dopis, ve kterém jej upozornil, že nad výchovou nezletilého Adama stanovil Městský úřad v Lounech dohled. OSPOD Praha 12 přesto provedl šetření v rodině až v únoru 2018 a IPOD následně vytvořil až v březnu 2018. V něm nesprávně uvedl, že „nad výchovou nezletilého byl stanoven soudní dohled (nedostatečná péče o nezl., v době kdy se nezl. narodil, nebyla matka zletilá).“ Nad výchovou dítěte nařídil dohled OSPOD Louny ve správním řízení. Tato chyba však není, z mého pohledu, podstatná.

V březnu 2018 OSPOD Praha 12 oslovil dětskou lékařku se žádostí o poskytnutí informací, jaká je podle lékařky péče rodičů o zdraví dítěte, osobní hygienu apod., kdo dítě k lékaři doprovází, zda jsou dodržovány terapeutické postupy, lhůty pro preventivní prohlídky a očkování a zda nejsou u Adama patrné známky bití při prohlídkách. Ze zprávy lékařky vyplývalo, že dítě bylo zdravé, čisté, prospívalo, orgánový nález byl v normě. Osobní hygiena byla v pořádku, dítě doprovázela do ordinace matka, která dbala pokynů lékařů i sester. Žádné známky bití lékařka u Adama nepozorovala.

Jak jsem uvedla již výše v bodě C.1 této zprávy, v dubnu 2018 se matka přestěhovala do O. OSPOD Praha 12 požádal OSPOD Louny v dubnu 2018 o podání zprávy o otci Adama a o jeho poučení o rodičovské odpovědnosti a vyživovací povinnosti. V srpnu 2018 aktualizoval OSPOD Praha 12 IPOD. Jeho cíle byly věnovány zejména volnočasovým aktivitám, finančnímu zabezpečení a zdravotní péči o Adama. V září 2018 se matka přestěhovala opět do Loun. V listopadu 2018 OSPOD Praha 12 požádal OSPOD Louny o provedení jednorázového šetření v domácnosti matky. Následně aktualizoval OSPOD Praha 12 IPOD, který byl zaměřen na volnočasové aktivity Adama s matkou, sociální podněty Adama, jeho finanční zabezpečení a zdravotní péči.

8 Podle ustanovení § 13 odst. 1 písm. b) zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

9 Podle ustanovení § 62 odst. 3 zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

Na základě výše uvedených skutkových zjištění jsem dospěla k závěru, že OSPOD Praha 12 pochybil, když sám nevykonával dohled, který byl nad výchovou Adama stanoven, a ani nežádal OSPOD Louny o pravidelná šetření v rodině poté, co se matka s Adamem přestěhovala do jeho správního obvodu. Ačkoliv byl nad výchovou Adama stanoven dohled, provedl OSPOD Praha 12 sociální šetření v domácnosti matky až v únoru 2018 (tj. více, než tři měsíce od převzetí spisové dokumentace) a v březnu 2018 požádal dětskou lékařku o zprávu. V dubnu 2018 matka změnila fakticky své bydliště a začala sdílet domácnost s novým partnerem v O. **OSPOD Praha 12 však šetření v nové domácnosti, kde Adam od dubna do září 2018 žil, vůbec neprovedl ani nedožádal. O další šetření OSPOD Praha 12 požádal OSPOD Louny až v listopadu 2018, tedy po devíti měsících od posledního šetření. Aktivitu OSPOD Praha 12 proto považuji za zcela nedostačující.** OSPOD měl být s ohledem na nařízený dohled nad výchovou dítěte v kontaktu s rodinou mnohem častěji, pravidelně kontrolovat, zda je péče o Adama dostatečná, a zaměřovat se zejména na skutečnosti, které v minulosti byly důvodem pro stanovení dohledu nad výchovou Adama. Byla-li jedním z důvodů pro stanovení dohledu nad výchovou nedostatečná péče o Adama (opruzeniny, nepravidelná docházka k lékařce), měl OSPOD Praha 12 také pravidelně spolupracovat i s dětskou lékařkou a zjišťovat, zda a jak je péče o Adama zajišťována.

D. Informace o dalším postupu

Zprávu zasílám starostovi městské části Praha 12 a podle § 18 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv ho žádám o vyjádření ke zjištěným pochybením a o informaci o přijatých opatřeních k nápravě. S ohledem na současný stav postačí, pokud mi svou odpověď zašle ve lhůtě 45 dnů od doručení zprávy. Zpráva shrnuje moje dosavadní poznatky, které mohou být podkladem pro závěrečné stanovisko podle § 18 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv.

Jelikož jsem v postupu OSPOD Louny neshledala pochybení, rozhodla jsem se své šetření v části týkající se postupu OSPOD Louny touto zprávou uzavřít ve smyslu § 17 zákona o veřejném ochránci práv. Vyjádření od OSPOD Louny tedy nežádám.

Brno 19. března 2020

Mgr. Monika Šimůnková v. r.
zástupkyně veřejné ochránkyně práv
(zpráva je opatřena elektronickým podpisem)